

1903-08-19
Dons, Aage Bergishagen

Fra www.litteratursiden.dk 2023
Af: Katrine Ring

"Om uigengældt kærlighed og afvisning"

I en af mine yndlingsbøger "Brænde til mit Baal" af Aage Dons står en håndskreven dedikation, som vidner om forfatterens hengivne venskab til en berømt skuespiller. Men forfatterens hengivenhed har næppe været gengældt, for jeg fandt bogen i et antikvariat og betalte sølle 10 kroner for den. Skuespilleren levede i bedste velgående og havde tilsyneladende skilt sig af med bogen på trods eller måske på grund af dedikationen.

Netop den situation har Aage Dons beskrevet uendeligt mange gange i sit forfatterskab. Om den uigengældte kærlighed og om afvisningen. Faktisk er det næsten umuligt at lade være med at trække paralleller mellem hans eget liv og temaerne i hans forfatterskab. Som ung, følsom homoseksuel mand født i begyndelsen af 1900-tallet var hans skæbne besejlet, og han skaffede sig en smule frirum ved at rejse til udlandet, bl.a. til Tanger.

Han beskrev ofte utilpassede mennesker, især kvinder, og et af de stærkeste kvindeportrætter skrev han i bogen "Brænde til mit Baal" i 1965. Den handler om LSD-eksperimenterne på Frederiksberg Hospital i begyndelsen af 1960'erne, som Aage Dons deltog i p.g.a kronisk hovedpine og depression. Eksperimenterne beskrev han som mareridtsagtige, men bagefter skrev han "Brænde til mit Baal", som må betragtes som et af hans hovedværker.

Som teenager boede jeg hos mine forældre i Skandinavisk Forening i Rom og beklagede mig over tidens (1970'ernes) danske, selvbekendende knækprosa. Min far, forfatteren Angelo Hjort, anbefalede mig at gå tilbage i tiden og læse Aage Dons' psykologiske romaner, både p.g.a sproget og p.g.a. hans fortælleteknik, som nærmest var en slags tekstcollage, der afdækkede det psykologiske drama lidt efter lidt. I Skandinavisk Forenings bogsamling fandt jeg "Brænde til mit Baal", og sådan startede det.

I 1950'erne havde Dons været en læst forfatter især af kvinder - åh, hvor han forstod kvinderne - men 1960'erne afskrev ham som en reaktionær middelklasseforfatter, ude af trit med tiden. Han skrev jo ikke om arbejderklassen, men om den fattigfine middelklasse, og hans beskrivelser af dens dobbeltmoral og forlorenhed i al sin åndelige fattigdom faldt ikke i god jord, hverken hos dem han skrev om eller hos middelklassens modstandere.

Hjemme i Danmark fik jeg arbejde på Gyldendals lagerekspedition på Amager og sendte Dons' nye (og sidste) bog "Rosa og det bizarre liv" fra 1979 ud til boghandlerne. Den handlede om en gammel tjenestepige, der møder en ung vranten bz'er på Nørrebro, og pludselig beskrev den nu 76-årige forfatter et liv, som jeg havde del i.

Samtlige marskandisere blev besøgt og 26 Dons-bøger hjembragt plus et par ghost-writerbøger for hotelmutter fru Dinesen i Rom. Mange natlige samtaler med min far om Aage Dons' forfatterskab mandede ud i en slags fanbrev til Aage Dons.

Uvist af hvilken grund (forfængelighed? nysgerrighed?) inviterede han mig til eftermiddagskaffe, som i sidste øjeblik blev ændret til gløgg med appelsinskal. Det var tæt på jul, og han boede på Allégade på Frederiksberg.

Han var let til bens og konverserende. Det viste sig, at jeg ikke var den eneste unge, der kendte til Aage Dons. Københavns unge bøsser var entusiastiske læsere, og han var blevet interviewet til bl.a. Radio Rosa flere gange i 1980'erne. Hans psykologiske beskrivelser af den undertrykte seksualdrift og homoseksuelle træk hos personerne anses fortsat for vigtige vidnesbyrd i bøssernes historie.

Året efter blev jeg igen inviteret til gløgg, og igen da han fyldte 90 år. Men desværre faldt han i sin lejlighed, og festen blev aflyst. Han blev indlagt og døde få uger efter. En dødsannonce i Berlingske Tidende meddelte, at han var bisat i de ukendtes grav. Hans dagbogsnotater, manuskripter og korrespondance - alt skrevet i hånden og med gammel retskrivning - blev tilintetgjort, og hans møbler og malerier blev sendt på auktion.

De få gange jeg mødte Aage Dons, turde jeg ikke spille den dyrebare tid med ham ved at bede ham om at skrive sin autograf i mine bøger. Så mine bøger står stadig i reolen og er næppe mere værd end de få kroner, jeg har givet for dem. Men sælges skal de ikke. De skal læses - endnu engang.

BogWeb - 1. september 2000

Katrine Ring er discjockey og musikjournalist og har bl.a. været tilknyttet Danmarks Radio, Aktuelt, Nat & Dag og Eurowoman i en årrække. Desuden har hun skrevet bidrag til bogen "Musikken har ordet" og artikler om musik til Den store danske Encyklopædi, Politikens Rockleksikon m.m. Desuden bestyrelsesmedlem af Kulturministeriets Udviklingsfond.

